

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nestrannost zadavatele podle zákona o zadávání veřejných zakázek

Jednou ze základních povinností zadavatele při zadávání veřejných zakázek je zajištění toho, že výběr dodavatele bude proveden nestrannými osobami. V současné době účinný zákon č. [137/2006 Sb.](#), o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZVZ“), pro zajištění této povinnosti využívá institutu nepodjatosti členů hodnotící komise, komise pro posouzení kvalifikace, přizvaných poradců či zástupce zadavatele. Připravovaný zákon o zadávání veřejných zakázek (dále jen „ZZVZ“)[1], který by měl v letošním roce nahradit ZVZ, využívá jiného institutu – střetu zájmů. V tomto článku bychom se rádi na tento nový institut podívali blíže.

ZVZ zajišťuje nestranný výběr dodavatele – jak jsme již uvedli – institutem nepodjatosti. Obecná úprava nepodjatosti je uvedena v § 74 odst. 7 ZVZ, podle kterého platí, že *členové hodnotící komise nesmí být ve vztahu k veřejné zakázce a k uchazečům podjati, zejména se nesmí podílet na zpracování nabídky, se zřetelem k výsledku zadávacího řízení jim nesmí vzniknout osobní výhoda nebo újma, nesmí mít osobní zájem na zadání veřejné zakázky a s uchazeči je nesmí spojovat osobní ani pracovní či jiný obdobný poměr*. Skutečnost, že členové hodnotící komise (ani komise pro posouzení kvalifikace, přizvaní poradci či zástupce zadavatele) nejsou ve vztahu k veřejné zakázce a k uchazečům podjati, prokazují předložením čestného prohlášení. Zadavatel tak svou povinnost splní tehdy, pokud zajistí, že ZVZ určené osoby podepíší uvedené čestné prohlášení, popř. ukončí při zjištění podjatosti některé z osob její působení v procesu výběru dodavatele. Dle ZVZ není možné případnou existenci podjatosti některé z osob přičítat k tíži uchazeči, vůči němuž je příslušná osoba podjatá.

Oproti ZVZ zajišťuje povinnost provést výběr dodavatele nestrannými osobami ZZVZ poněkud odlišným způsobem – zamezením střetu zájmů. Podle § 44 ZZVZ platí, že *zadavatel postupuje tak, aby nedocházelo ke střetu zájmů. V případě postupu podle § 42 nebo 43 ZZVZ si zadavatel vyžádá písemné čestné prohlášení všech členů komise, přizvaných odborníků nebo osob zastupujících zadavatele o tom, že nejsou ve střetu zájmů. Pokud zjistí, že ke střetu zájmů došlo, přijme k jeho odstranění opatření k nápravě. Střetem zájmu se přitom rozumí situace, kdy zájmy osob, které (i) se podílejí na průběhu zadávacího řízení, nebo (ii) mají nebo by mohly mít vliv na výsledek zadávacího řízení, ohrožují jejich nestrannost nebo nezávislost v souvislosti se zadávacím řízením. Zájmem osob se přitom rozumí zájem získat osobní výhodu nebo snížit majetkový nebo jiný prospěch zadavatele*.

Základní rozdíl nově navrhované úpravy oproti úpravě stanovené ZVZ spočívá v tom, že zajištění neexistence střetu zájmů dopadá i na zadavatele samotného, a to v situaci, kdy nevyužije možnosti

výběrem nejvhodnější nabídky pověřit komisi. V takovém případě provede zadavatel výběr nejvhodnější nabídky sám a musí tedy zajistit, aby osoby, které budou za zadavatele výběr nejvhodnější nabídky provádět, nebyly ve střetu zájmů.

Dalším rozdílem nově navrhovaného institutu střetu zájmů je jeho dopad na dodavatele. Jak jsme již uvedli výše, dle ZVZ není možné postihnout dodavatele za to, že některá z osob, jež má povinnost předložit čestné prohlášení o své nepodjatosti, je vůči tomuto dodavateli podjatá. Uvedené pravidlo však již v ZZVZ za určitých podmínek neplatí.

První případ vychází z § 48 odst. 5 písm. b) ZZVZ, který upravuje možnosti vyloučení účastníka zadávacího řízení a podle kterého mj. platí, že *zadavatel může vyloučit účastníka zadávacího řízení pro nezpůsobilost, pokud prokáže, že došlo ke střetu zájmů a jiné opatření k nápravě, kromě zrušení zadávacího řízení, není možné*. Zadavateli tak ZZVZ umožňuje (nikoliv nařizuje) vyloučit účastníka zadávacího řízení, pokud došlo mezi tímto účastníkem a zadavatelem ke střetu zájmů a zadavatel již nemůže přijmout jiné opatření k nápravě tohoto stavu, než (mimo vyloučení účastníka) zrušit zadávací řízení.

ZZVZ v uvedeném případě nenutí zadavatele, aby ve výše uvedené situaci účastníka zadávacího řízení bez dalšího vyloučil. Důvodová zpráva k ZZVZ (nejen) k tomuto důvodu vyloučení uvádí, že: *„Uplatnění těchto důvodů k vyloučení je pro zadavatele možné, nikoliv však povinné. Nelze dovozovat povinnost zadavatele tyto důvody k vyloučení použít, zejména proto, že uplatnění těchto důvodů je vázáno na prokázání určitých skutečností ze strany zadavatele a nelze na zadavateli spravedlivě požadovat, aby tyto důvody uplatnil, pokud je důkazní situace nejasná. Zadavatel by měl mít také možnost uvážení, zda se případnými pochybeními dodavatele vůbec zabývat. Právní úprava by neměla vést k tomu, aby zadavatel měl povinnost zabývat se všemi podněty konkurentů dodavatele nebo aby dokonce byla dovozována jeho odpovědnost za plnění povinností dodavatelů“*. Podle názoru autorů článku tak zadavatel může možnosti vyloučit účastníka zadávacího řízení využít pouze v případě, kdy bude mít na základě jednoznačných důkazů najisto postaveno, že účastník zadávacího řízení je ve střetu zájmů a zároveň již zadavatel nebude mít jinou možnost nápravy než zrušení celého zadávacího řízení.

Druhým případem dopadu střetu zájmů na účastníka zadávacího řízení je § 124 odst. 3 ZZVZ upravující uzavření smlouvy, podle kterého *zadavatel neuzavře smlouvu a vyloučí vybraného dodavatele, zjistí-li na základě dokladů podle § 122 odst. 3 písm. c) ZZVZ, že byl ve střetu zájmů podle § 44 odst. 2 a 3 ZZVZ*. V tomto případě zadavatel vyloučí vybraného dodavatele ze zadávacího řízení, pokud z dokladů týkajících se majetkové struktury dodavatele, které vybraný dodavatel předložil zadavateli, vyplyne, že vybraný dodavatel je ve střetu zájmů. Zde se již – oproti předchozímu případu – nejedná o možnost, nýbrž o povinnost vybraného dodavatele vyloučit.

Jak je z výše uvedeného zřejmé, ZZVZ přináší do zajištění nestranného procesu výběru dodavatele několik novinek. Můžeme si jen přát, aby i jejich aplikace v praxi veřejných zakázek (budou-li přijaty) přinesla další zvýšení transparentnosti celého zadávacího procesu.

Ing. Eva Marečková,
analytik veřejných zakázek

Mgr. Jan Hlavsa,
analytik veřejných zakázek

[Hirst, a. s.](#)

Samaritská 199/16
301 00 Plzeň

Tel.: +420 727 817 132
e-mail: info@hirst.cz

[1] Text jednotlivých ustanovení ZZVZ vychází ze znění ZZVZ v úpravách ke dni 23. 10. 2015.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Okamžité zrušení pracovního poměru učiněné z „opatrnosti“ zaměstnavatele ve světle judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Výroční zpráva ÚOOÚ za rok 2025: nové regulatorní priority v oblasti ochrany osobních údajů](#)
- [Vadné nařízení vlády č. 493/2025 Sb. a dopady fixace limitů drobných oprav na pronajímatele](#)
- [Nařízení PPWR: cesta do pekla dlážděná dobrými úmysly](#)
- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice – natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)